პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ფასი ორი შაური

ნიანგი

№ 58 | კვირა, 25 ივლისი, 1926 წ. | № 58

„რევოლიუციონური ექსტაზით გატაცებულნი ზოგიერთი მწერლები გაუგებრად და მყვირალა სიტყვებით სწერენ“.

გაზეთიდან.

შენი მილი, ქარხანა, მე ვადარე პაპიროსს,
რომელს ცეცხლი ჰკიდია (თუმც არა სჩანს რომ არ სწევ)
მისგან ბოლი ამოდის, ცაში წასვლას აპირებს...
შედარებას ამნაირს სხვა პოეტი ვერ აწერს.

უწინ სწევდი მახორკას,—აწ მოსწიე „საბჭოთა“...
შეუბოლე ღმერთს ცაში და დაახრჩვე ბოლშია.
დავამარცხეთ ბურჟუა,—კვლავ ისარი ვარჭოთა...
მთელს ქვეყანას ჩავიგდებთ უეჭველად ხელშია.

ბრძანება № 10

არ შეგეშინოსთ,
არ გაიკვირვოთ,
რომ ბრძანებაზე
არის ბრძანება...

რა გენაღვლებათ!?!
მე თუ კი ვწერ და
ჩემი ძალ-ღონე
არ მენანება,—

თქვენ წაიკითხეთ,
მიიღეთ ცნობათ
(შემსრულებელიც
იყავით მისი),—

ისე კი არა,
ვით მოხსენება
თქენი გამგისა
ან ვინმე სხვისი.

საქმე ის არის,
რომ თვე თავდება;
უკვე დაიწყო
ხელის მოწერა,—

და თუ ვინმეა
თქვენ'ში ისეთი,
რომ ეს ამბავი
მაინც არ სჯერა,—

მაშინ მიმართოს
მან ჩვენს კანტორას;
დაბა-სოფლებ'ში
კი რწმუნებულებს,—

მხოლოდ იცოდეს:
ნისიად არა...
აქაც და იქაც
მოსთხოვენ ფულებს.

ალბად სუყველას
გაგიგონიათ:
**„ყოველსა საქმეს
ჰლუკავს ნისია“**

ან კიდევ ასე:
უნდა იცოდე:
**„შენი ნისია
ნაღდად სხვისია“.**

**„ძმაო, ნისია,
რა სინდისია;
ნაღდზე ვივაჭროთ;
წესიც ისეა“.**

**„დღეს იყოს ნაღდზე
ხვალ კი ნისიად“**
და ხვალ რომ მიხვალ,—
ხვალეც ისეა.

—

ესეც არ იყოს—,
დღეს ვინ არ იცის:
**„ნისია აზღვევს
ურთ-ერთ'ში კავშირს“**

და ერთმანეთის
კარგს მეგობრობას
ცხვირზე ან შუბლზე
წაუსვამს ნახშირს.

მაგალითს გეტყვით
ჩვენს ცხოვრებიდან:
ვისზედაც დარჩა
ჩვენი ნისია

და არა იხდის,—
(ალბად მიტომ, რომ
აღარ აწუხებს
მას სინდისია),—

ყველას ვუჩივლებთ
სასამართლო'ში...
კმარა ლოდინი
და მოთმინება...

სხვა გზა არ არის,—
თუმცა ასეთი
ჩვენგან მოპყრობა
მას ეწყინება.

განა ღირს საქმე
ამდენს ხლაფორთად
და ერთმანეთ'ში
აურ-ზაურად?!

თქვენს და ჩვენს შორის
მეგობრულ სალამს
თქვენ დაამყარებთ
თოთხმეტ შაურად.

ყოველს თვიურად
(თებერვლის გარდა)
გაზეთი ოცდა
ოთხი თუ ხუთი

და „ტარტაროზი“
ყოველს თვიურად
ნომერი ოთხი
და ხშირად ხუთი,

როგორიც არის
თვე მომავალი...
(ასეთი სხვა თვეც
გამოერევა)

და ყველა ამას,
ორივეს ერთად
თოთხმეტ შაურად
ყველა ერევა.

მერე რა დროა
ამჟამად, ახლა?!
არ იცი კაცმა
რა ხდება როდის...

დღე ერთი არი.
და წარა-მარა
სენსაციური
ამბები მოდის...

და თუ არა ხარ
მთლად ბაიყუში
და არა სცხოვრობ
ტყეში თუ ჭურში,

უნდა გაიგო
ქვეყნის ამბები
და შენ შეუშვა
ისინი ყურში...

ეს ერთი საქმე
(და საქმე კარგი);
ეხლა მეორე
მთლად უკეთესი:

განა არ გინდა
რომ გაიხარო,
თუ მწუხარებით
შენ მუდამ კვნესი?!

განა არ გინდა
თავი გაირთო
და სხვაც გაართო
სიცილ-ხარხარით?

ვის არ უხდება?
ვის არ მოარჩენს
სიმხიარულე
ამა მითხარით!?!

თქვენ ნუ გგონიათ,
რომ ყველა ამას
ფული სჭირია
მრავალი, ბევრი!..

არა... სულ ცოტა;
არც ღირს სათქმელათ.
(ყველა ხომ კი ხართ
კავშირის წევრი?)

გაგიკვირდებათ,
მაგრამ მე ვამბობ:
თოთხმეტი... დიახ!
ნაღდი **შაური...**

რად გაგიკვირდათ?!
იაფი არის?..
დიახ! საქმეა
ეს უცნაური.

ტარტაროზი.

ხმა სოფლიდან

(პასუხად ვ. გაფრინდაშვილს)

გულდასმით გადავიკითხე შენი ლექსი „სოფლისაკენ".

ამ ლექს რომ სათაური ჰქონებოდა: „პირი სოფლისაკენ", არ წავიკითხავდი, რადგან გამოცდილებით ვიცი: ვინც ასე ლაპარაკობს და წარამარა ამაზე გაჰკივის, იგი არსოდეს არ იზამს პირს სოფლისაკენ,—და თუ ჰქნა,—წამოვა პირ დაღებული, რომ რამე გადაჰყლაპოს.

გლეხი ვარ; ჯიუტობისათვის ნუ დამძრახავ. ზოგს რამეში ვრ გეთანხმები. აი, მაგალითად, სწერ:

ფოთლების პირით მითვლის ბუნება:
— რად დავიწყე სიმინდის ყანა?..
დაჰგმე სიყალბე და ფუფუნება,
მოდი, უმღერე მიწას ოსანა.

ბუნება რომ გაივლის, ეს ბევრს არაფერს ნიშნავს. მას რომ ჰკუა ჰქონებოდა, ასე არეული ამინდები არ იქნებოდა. ბუნების უჭკუობას თქვენი საქციელიც ამტკიცებს: კაცი ქალაქში ბრძანდება; თეთრი პური, შემწვარი გოჭი და კატლეტი თავზე საყრელად გაქვს; ჰო-და ასეთ პირობებში, ერთი იგი მითხარი, რა გაგახსენებს სიმინდის ყანას და ცივ მეადს?! ამას რომ თავი დავანებოთ, უნდა იცოდე, რომ მიწას სიმღერით ვერაფერს გამორჩები... ასე, რომ: თუ კი მართლა ჩამოხვალ სოფელში, სიმღერის იმედი არ უნდა გქონდეს. სოფელში მოპირული სამოყაანი თოხია საჭირო და ჯან-ღონე.

აგერ კიდევ:

...და ცისარტყელა სჯობია კინოს

ამაში კი გეთანხმები და მადლობა ეკუთვნის შენგან ანდრო დოლიძეს, რომელმაც გაგვაგებინა, თუ რაძდენ ფულებს ღებულობენ კინო-რეჟისორები. რა თქმა უნდა, ამდენი ფულების ხარჯვას უფასო ცისარტყელა სჯობია. (მე დარწმუნებული ვარ, რომ შენც ამ მოსაზრებით გირჩევნია კინოს ცისარტყელა).

მარა, აგერ რომ სწერ:—**ურემი სჯობია ავტომობილსო,**— ამაზე ბევრი ვიცინე.

კაცო, სხვას რომ თავი დავანებოთ (მხედველობაში არ მივიღოთ დანჯღრეული ურემი და ხმელი ხარები), ავტომობილი იმით მაინც სჯობია ურემს, რომ იგი ჩქარა დაჭრის, ჭირი არ გაუჩნდება და სხვა. მაგრამ ყველა ამას რომ თავი დავანებოთ,—ურემი რომ ავტომობილს სჯობდეს, მაშინ მე ავტომობილი მეყოლებოდა შემის საზიდავად, ხოლო კომისრები კი ურმებით დაიწყებდენ სიარულს.

ყველაფერი ყველაფერია, მარა ეს რა დაგიწერია, იცოდ?:

წყეული იყოს დიდი ქალაქი
ჩემგან ვით ციხე უარყოფილი.
მე მირჩევნია ქუჩას ბალაკი,—
ჩემი სამშობლო არის სოფელი.

„ნავში მჯდომი მენავეს ეჩხუბებოდაო"—იმის არ იყოს,—ქალაქში სცხოვრობ და ქალაქს სწყევლი; ეს როგორ შეიძლება!? თუ ქალაქი ციხედ მიგაჩნია,—ვინ დაგავალა და ვინ გაიძულა—უსათუოდ ქალაქში ცხოვრეო?! კი არ გეწყინოს და,—პოეტებს ძალიან გიყვართ ქუჩა. მე ვფიქრობ, რომ პოეტისათვის ქუჩა ყველაფერია. მე რომ თბილისიდან სოფლისაკენ ნაადრევად მოვუსვი, სულ პოეტების ბრალია. ქუჩებში რომ ზღვა ხალხს ვხედავდი უსაქმოდ მოსიარულეს, შიშით კვდებოდი და ვფიქრობდი:

— რა არჩენს ამდენ უსაქმო ხალხს-მეთქი. განსაკუთრებით პოეტებია ქუჩაში ხეტიალს დაჩვეულნი, და აბა როგორ დავიჯერო, რომ ასე კარგი ლექსის დამწერს ქუჩა არ გიყვარდეს.

და თუ გავცვალე კალამი თოხზე,
მშობელი მიწა არ მიღალატებს.

ეს შენი განცხადება მივიღე მხედველობაში და შენთვის საგანგებოდ გავაკეთებინე გრძელტარიანი თოხი. დაპირებას შესრულება უნდა. ყანები სიმწრით დათოეს-გავმარგლეთ-გავთოხნეთ... შემოდგომაზე*) მაინც ჩამოდი.

ცოტა რაღაც მეც წავულექსე და თუ არ გეზარება, გადახედე ამ ჩემს ლექსს შენს საპასუხოდ დაწერილს:

გაცვლას აპირებ თოხზე კალამის.
ასე ღალადებს შენი უსტარი.
მიიღე ჩემგან წრფელი სალამი,
მოზრდილი სახრე და თოხის ტარი.

თქვენ გვაიმედებთ ჩანგით და სტვირით,
„პირი სოფლისკენ" გაჰკივით ყველა;
თქვენნი შემყურე მუდამ დღე ვსტირით,
თქვენს მიბრძანებას აღარ ეშველა.

ციხეს ადარებ ქალაქის ქუჩებს,—
მე ამ ამბავმა სულ გამაშტერა;
ქალაქში ყოფნა გულს თუ გიფუჭებს,
მაგ დასაქცევში რამ გაგიერა?!

მე მეშინია ყოფნა ქალაქში,
(გამოგიტყდები: თან მეზარება).
ამიტომ ჩავრჩი სოფლის ტალახში
ერთობ ძნელია სადაც გარება.

თუ მართლაც გინდა ჩამოსვლა ჩვენში,
თუ მოგენატრა თოხი და ბარი,
თუ რამე დაგრჩა მეჭვარტლიანს სხვენში,—
ყანის მოტეხას ჩამოუსწარი...

თან წამოიღე ერთი ტრაქტორი,
(ყანას ვერ ძოხნავს ნაზი სიმღერა),—
მაშინ გახდები შენ ჩვენი სწორი,
თუ აგი რჩევა უდავოდ გჯერა.

სიმონ-აღა.

---

*) მაჭარი იქნება; ალბად ჩამოვა.

ტარტარაზი.

ეკრეჟიმის

წინედ და შემდეგ

ეს ვაჟბატონი არ შეხებია ეკრეჟიმს,

მაგრამ ეკრეჟიმი შეეხო მას

„სამაგალითო“ დირექტორი

„დაწესებულება-წარმოების ზოგი ხელმძღვანელები მომჭირნეობის რეჟიმის გასატარებლად შეუფერებლად' ამცირებენ შტატს და მუშა-მოსამსახურეებს არ აძლევენ კუთვნილ ხელფასს... ამას ჩვენ სასტიკად უნდა შევებრძოლოთ“. (გაზეთებიდან).

მომჭირნეობის რეჟიმის გამოცხადება და მის გასატარებლად კამპანიების დაწყება ქარხნის დირექტორ—ილიკო ფაფხურაძისათვის არ იყო მოულოდნელი.

— ეჰ, ჩემო ძმაო!—ამბობდა იგი, როცა მოწერილობა მიიღო მთავრობისაგან მომჭირნეობის შესახებ,—მე მომჭირნეობა და რეჟიმი მესამე წელიწადია, რაც დავიწყე... მე ვიცოდი და ვგრძნობდი სამი წლის წინედ, რომ აუცილებელი იყო ამნაირი რეჟიმის შემოღება... ვიცოდი, მაგრამ თქმას ვერ ვბედავდი, რომ კონტრ-რევოლიუციონერობა არ დაეწამებინათ... აფსუს! ვინ იცის, რამდენი ფული მიიღო, ვინც ეს რეჟიმ-ეკონომია გამოიგონა!? ხშირად ხდება ასე: ადამიანი დიდ რამეს გამოიგონებს, მაგრამ სისულელე ჰგონია, ეშინია—არ დამცინონო და გამოაშკარავებას ვერ ბედავს... ნეტა, მესინჯა და მაშინვე მეთქვა! იქნებ მიელო მთავრობას და ახლა ჩემს ბედს ძაღლი არ დაჰყეფდა.

ჰო-და, თუმცაღა ყველაფერი წესრიგზე იყო, ილიკო ფაფხურაძის „სამეფოში“, მაგრამ მან მაინც ხელახლა გადასინჯა შტატი... ახალი რამე ხომ უნდ გაეკეთებინა ამ საქმეში?.. და კიდეც გააკეთა...

მან დაითხოვა დამლაგებელი და მისი მოვალეობა დააკისრა შიკრიკს.

— კი, მაგრამ, ამხანაგო დირექტორო, მე როგორ შემიძლია ორი თანამდებობა შევასრულო?—ეუბნებოდა გულგახეთქილი შიკრიკი ილიკოს.

— მე თუ კი ვასრულებ ორ თანამდებობას და მეტსაც, შენ რატომ ვერ შეასრულებ?

— როდის უნდა შევასრულო, როცა დრო არ მეყოფა?—ჯუტობდა შიკრიკი, რომელიც თანდათან სთმობდა პოზიციებს და, შეტევის ნაცვლად, მოგერიებასაც ვერ ახერხებდა შიშის გამო.

— მე გასწავლი, თუ როგორ შეასრულო: ცხრა საათიდან სამამდი იშიკრიკებ, ე. ი. პაკეტებს წაიღ-წამოიღებ... შემდეგ, როცა აქ მუშაობა შეწყდება, დაალაგებ და დაასუფთავებ... მორჩა და გათავდა... რა ვქნათ? აი, ხომ ხედავ, მთავრობის მოწერილობაა?.. თუ თანახმა ხარ, იმუშავე,—თუ არა და,—შენ იცი; ჩვენ სხვას ავიყვანთ, რომელიც შესძლებს ორივეს გაკეთებას.

ასე და ამგვარად, ფაფხურაძემ გაატარა რეჟიმ-ეკონომია...

...და როცა რამოდენიმე თვის შემდეგ ქაღალდი მიიღო, რომ:

...მუშათა და გლეხთა ინსპექციის რწმუნებული რევიზიას მოახდენს თქვენს წარმოებაშიო,—არც კი სწყენია; პირიქით: კიდეც გაუხარდა და კმაყოფილობით ისე გაეღიმა, თითქოს მშვენიერი ქალი ქეთო შემოსულიყოს მის კაბინეტში და მისთვის სალამი მიეცეს.

მეორე დღეს ფაფხურაძე რიხიანად აკეთებდა მოხსენებას მუშათა და გლეხთა ინსპექციის წარმომადგენლებთან მომჭირნეობის რეჟიმის გატარების შესახებ.

...ამგვარად, ჯერ კიდევ 1923 წელში გავიწყე ჩემს წარმოებაში მომჭირნეობის რეჟიმის გატარება. 3.469 მან. 57 კაპ., რომელიც ერგებოდათ მუშა-მოსამსახურეებს გასული თვეების შრომის ხელფასად, არ მიმიცია. ამის მიზეზი, როგორც მოგახსენეთ, ის იყო, რომ მაშინ, ალბად, თქვენც კარგად გემახსოვრებათ, ჯამაგირებს ვერ ვაძლევდით თავის დროზე... და, რაკი დაგვიგვიანდა რამოდენიმე თვე, მერმე აღარ მივეცით... რა თქმა უნდა, მუშა-მოსამსახურეებმა გვიჩივლეს ადმინისტრაციას, მაგრამ, ხა-ხა-ხა-ხა, ჩემთან მაინც ვერაფერი გახდენ. შრომის კომისარიატი, სასამართლო და სხვა ორგანოები ფეხზე დააყენეს, ყველგან მოგვიგეს, აღმასრულებელი ქაღალდიც კი მომიტანეს, მაგრამ, ხა-ხა-ხა-ხა, თქვენც არ მომიკვდეთ: ჩემგან ვერაფერი მიიღეს... აჰა, ის დოკუმენტები...

ასე რომ მომჭირნეობა მე სამი წლის წინედ დავიწყე. რაც შეეხება ამ დარგში ახალ მუშაობას, ეს უმთავრესად გამოიხატება შტატების შემცირებაში.

ყველა მუშა-მოსამსახურე დავტვირთე სამუშაოთი.

მაგალითად: დავითხოვე დამლაგებელი და შიკრიკს დავავალე მისი მოვალეობა. ახლა ჩემთან შიკრიკი კიდეც შიკრიკობს და კიდეც დამლაგებლებობს.

შრომაც წესიერად გავანაწილე.

მაგალითად: უწინ ერთი ქალი მემანქანედაც იყო და რეგისტრატორადც. ახლა კი მემანქანედ სხვა ქალი ავიყვანე, ხოლო რეგისტრატორი ქალი, რომელიც არასიმპატიური შეხედულების იყო, გავითხოვე და მის ადგილას მივიღე ახალგაზრდა, მშვენიერი ქალი, რომლის ერთი შეხედვაც ფასი ღირს.

ამგვარად, ჩემს წარმოებაში სანიმუშოდ კარგად არის გატარებული მომჭირნეობის რეჟიმის მოთხოვნილება; ასე რომ თქვენ აქ არაფერი გაქვთ საკბილო.—დაასრულა ხუმრობის კილოთი ფაფხურაძემ თავისი სიტყვა.

მეორე დღეს ფაფხურაძე, როცა კი თავის კაბინეტში შემოვიდოდა, მაშინვე გაზეთებს გადაშლიდა და ეძებდა მის შესახებ შექების და მადლობის წერილს, რომელიც, როგორც იგი ფიქრობდა, უნდა მოეთავსებინა მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სარევიზიო კომისიას... და, როცა ვერ ნახულობდა, ბრაზი მოსდიოდა და საყვედურით ამბობდა:

— სხვებზე რომ სწერენ,—ცუდათ ატარებენ მომჭირნეობასო, ჩემზე მაინც დასწერონ, თუ როგორ კარგად ვატარებ ეკრეჟიმს!?

ფაფხურაძეს აღუსრულდა წადილი. ერთ დილით, როცა გაზეთი გადაშალა, ოციან ასოებით წაიკითხა:

სამაგალითო დირექტორი.

— ოჰო, მე ვარ, ალბად... მადლობა ღმერთს... არა... ღვაწლს არ დამიკარგავენ... აბა, წავიკითხო, თუ როგორ მაქებენ?

და წაიკითხა:

მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სარევიზიო კომისიამ N ქარხნის დირექტორი ილიკო ფაფხურაძე მოხსნა თანამდებობიდან და პასუხისგებაში მისცა მომჭირნეობის რეჟიმის ცუდად გაგებისა და გატარებისათვის... საქმე გადაეცა პროკურორს.

თავზარი დაეცა ფაფხურაძეს. თვალები დაუბნელდა, გაზეთი ხელიდან გაუვარდა და უგრძნობოდ სავარძელში დაეშვა.

და გონზე მხოლოდ მაშინ მოვიდა, როცა შიკრიკმა-დამლაგებელმა ქაღალდი შემოუტანა.

— სიცრუეა... არ შეიძლება... ეს სიზმარიაო,—გაიფიქრა მან, მაგრამ, როცა შიკრიკის შემოტანილი ქაღალდი წაიკითხა, დარწმუნდა, რომ ეს სიმართლე იყო... ეს შეიძლებოდა... ეს ცხადი იყო...

შიკრიკმა შეხედა, ჩაიფხუტუნა და გავიდა.

ახლა ყოველ საღამოს ილიკო ფაფხურაძე რუსთაველის პროსპექტზე „ბორჯომის კუთხის“ წინ საჯდომზე ზის და ნაცნობს ელაპარაკება:

— არა, ძმაო, მე დავრწმუნდი, რომ მაგათთან თანამშრომლობა და მუშაობა არ შეიძლება. კაცო, მგონი არც თვითონ კომუნისტები იქნებიან ისეთი ერთგული მომჭირნეობის გატარებაში, როგორიც მე—უპარტიო კაცი ვიყავი... და ხედავ, რა მიქნეს?.. ეს არის მათი მადლობის მაგიერი... მაგრამ, მადლობა ღმერთს... ოთხ წელიწადს ვაჯექი ზურგზე წარმოებას და იმდენი კი ვიშოვნე, რომ ოთხს წელიწადს აწი თუ გინდ უმუშევრად ვიყო, არ გამიჭირდება...

— საქმე მოისპო?

— პროკურორს აქვს...

— რომ ჩაგსვან?

— როგორ, კაცო!!! ნუ თუ ძკადრებენ?!!!!!

— ჰმ! იკადრებენ და მერე, როგორ?!?

ისელი.

როგორც წახვალ სვინაო

მოვიდა სადგურში ფრანტად და კოხტად,—

ისე ვერ მოხვალ შინაო

მაგრამ ეს რა არის?.. ასეთი რა მოხდა,
რომ სტირის საწყალი: „ვაიმე, გვერდები...
მომტეხეს ხელფეხი... მიშველეთ... მე კვდები“.

„მუხომბორი"

ევროპის სახელმწიფოები თავისი ფინანსიური მდგომარეობის გამოსასწორებლად ამერიკას უტრიალებენ და სთხოვენ სესხს; მაგრამ უკანასკნელი ხეირს არ დააყრის მათ. (გაზეთებიდან)

თაფლი ჰგონიათ და ესევიან... ზედ ეკვრებიან... ზედვე კვდებიან.

ტრავმატიზმი

— გამარჯვება, ივანე! შვებულება მიიღე ავადმყოფობის გამო?—ეკითხება ნაცნობი რკინისგზის სადგურიდან მომავალ ივანეს.

— ავიღე, მაგრამ ორი კვირით, ეხლა კი რომ გამსინჯონ, სამი თვისას მაინც მომცემენ.

— რატომ, თუ ძმა ხარ?

— წადი სადგურში ბილეთის ასაღებათ და გაიგებ, თუ რატომ. ასი გვერდი რომ გქონდეს, ოთხმოცდა ცხრამეტს ჩაგამტვრევენ რიგში დგომის დროს. პირადათ მე ფეხი ამომიგდეს, მუხლის თვალი გამიხეთქეს, ბილეთის ფული ამომართვეს და ცალი მხარი მიღრძეს. ასე რომ...

— ასე რომ, ახლა რომ დაბრუნდე ისევ დამზღვევი კასის კომისიაში, საიდანაც ორი კვირის შვებულება მოუციათ, ახლა აუცილებლად პენსიას მოგცემენ ინვალიდობის გამო.

— თუ ძმა ხარ, მითხარი, ასეთ დაშავებას, როგორიც არის რკინისგზის სადგურში რიგში დგომის დროს დაშავება, პროფესიონალური დაავადება ჰქვია, თუ შემთხვევითი?

— არა, ძმაო, მგზავრებისათვის ეს არის ჩვეულებრივი; რკინისგზისათვის კი—პროფესიონალური და თანაც ქრონიკული, რომელიც, ალბათ, დიდხანს არ განიკურნება.

— ?!

ალლარ-ალლასან.

ქერქეტაძე „საქმის“ თავზე.

(ნამდვილისებური).

ქერქეტაძე დასვეს გამგეთ;
„საქმე“ იყო საზოგადო...
„ვირს“ რას ერჩით, „საცემა,
ვინც ბოსტანი „ვირს“ მიანდო“!

„ბოსტანს“ უნდა სულ სხვა „ხელი“:
მოძრულ მიწას—ფხვნა და კვალვა,
ზოგჯერ მორწყვაც მოუხდება,
თუ ვაუგდო წელმა გვალვა.

„ბოსტნის“ სათუთ მცენარეებს,
თუ შეეხო ტლანქად ფეხი,
„ტყე“ ყა იფქლი გაიხარებს,
რაც კი არის გასაჩეხი.

მწვანილი და ბოსტნეული
კი დაიწყებს ამოზრდობას...
მაგრამ... ჰა, თვით ქერქეტაძეც
და შევუდგეთ მის მოთხრობას!...

რა რეჟიმი გამოცხადდა
სიფრთხილის და მომჭირნეობის,
ქერქეტაძეც, ვით დამცველი
ყოველგვარი ასეთ მცნების.

მყის შეუდგა თვის „საქმეში“
ამ იდეის მოგვარებას...
(ვერ მოითმენს ქერქეტაძე
„საქმესთან“ სხვის მოკარებას!)

მისი აზრი უცვლელია:
რასაც იტყვის, მოსჭრის დანით!
ბიჭი ხარ და იმას დასტურს
ნუ დაიწევ მაღალ ბანით.

მყის მიზანში ამოგიღებს
და მოგწურავს, როგორც გუნდა!
მას მოარჩენს, მას მოაკვდენს,
ქერქეტაძეს ვინც რომ უნდა!

ვსთქვათ, ვინ უნდა ქერქეტაძეს
და ვინ—საქმეს, საზოგადოს?
თვითეულმა იცის აგი,
მაგრამ, აბა, ვინ ვის ანდოს?!..

თუ სიიდან ქერქეტაძეს
თქვენ ამოშლით, როგორც მავნეს,
ქერქეტაძე „ძლიერია“,
უფრო ადრე ის შენ გავნებს!

მიდით თქვენ და დაუმტკიცეთ,
რომ საქმეს ვნებს იგი ამით,
ქერქეტაძე კირკიტაა:
რასაც იტყვის, მოსთლის დანით!

იმას „ფესვი გადგმული აქვს“
„ნიადაგში“ ისე მჭიდროთ,
რომ ხელს იღრძობთ, თქვენ ძმისი
ამოგდება რომ იფიქროთ!

მასთან საქმე ესმის იმას,
ვით სამკვიდრო თავის-თავის:
„ძაღლი ჰყეფსო“, ის რომ იტყვის,
მორჩა, თუნდაც კატა ჰკნავის.

„ეს მელანი თეთრია“-ო,
თუ სთქვა, შენც სთქვი: „დიახ, თეთრი“!..
არ იტყვი და... მოგედება
ქერქეტაძის დანა, მკვეთრი!

და თქვენ მკითხავთ: ეგ სად ხდება,
ანუ ამას ვინ ვით ითმენს?!.
და მე ხელი რომ დავადვა,
თქვენ ის სად ვით, თუ ვინ მომისმენს?

მოსასმენი სადაც არის,
ქერქეტაძეც „მოახსენებს“:
სიფრთხილით და სასოებით
ენით ბაგეს მოასველებს,

შემდეგ რეჟიმს ხელს ჩამოჭრავს
და ჩამოსთლის, როგორც დანა!..
თქვენ გგონიათ, ძვირი არის
ეს მოვლენა ამისთანა?!.

რამდენიც გსურთ! მხოლოდ, რადგან
საქმე არის „საზოგადო“,
მეც ხელს ერთ პირს ვერ დავადებ:
მეშინია, რომ „გავადნო!“

თავის-თავზე განმიცდია
ამ „გადნობის“ ძავნე მხარე:
სადაც „ვირთხას“ დავედევნე,
იქ მე „კატა“ გამოვთხარე!

მას ადვილად გადავჯეკნი,
„დაბალ ღობეს“ თუ წავაწყდი,
და თუ „ღობე მაღალია“,
რომ მივდგე, ხომ წელში გავწყდი!..

ონისიმე.

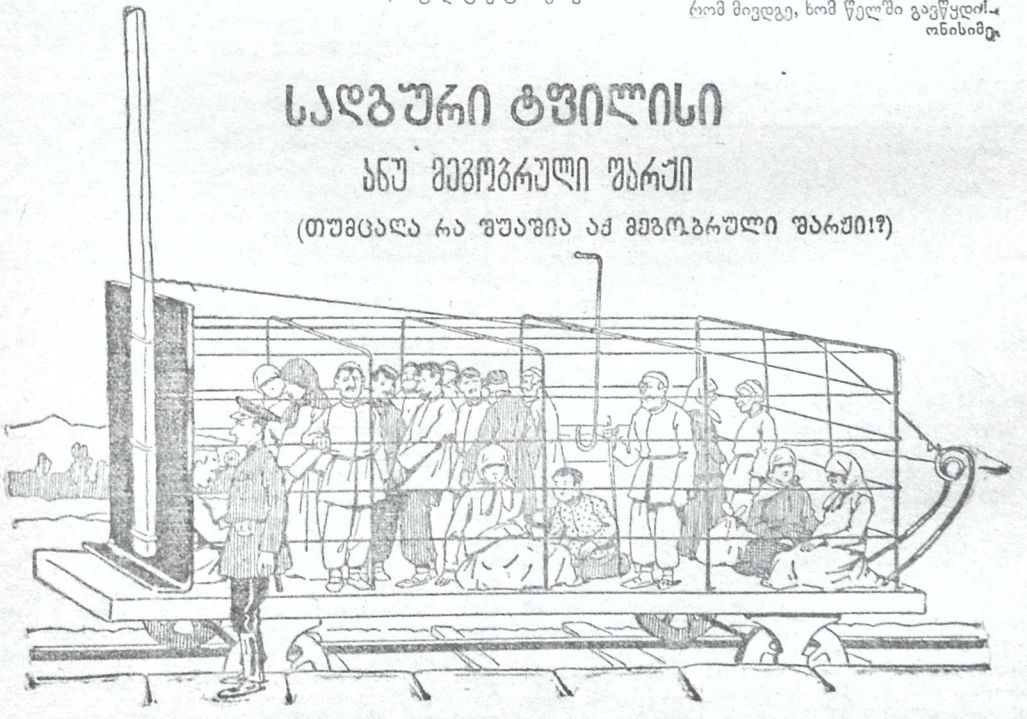

„24

შრომის დაცვის კომისია („ოხრანა ტრუდა“), მიაქციე ყურადღება ამ ხალხს,
მებზე ზის და დღე და ღამეში მრგვალი ოც და ოთხი საათის განმავლობაში ე
ზაო. დღე საფრთხეშია... სხვაგან თუ იცავ, აქაც დ

ვაჭაკა აგარაკზე

— გებნები—ქვეყნის საქმე წასულია—სოდომ-გომორის კარზე მოგვდგომია და დღეს თუ ხვალ ყველას ტრაღიჩესკი უნიჩტაჟენია მოგვილის! ახარ, რას უჯიათოფ პარუნ ფარსადან, მაგ თქვენ ნასწავლობასაც ლილა გაუხუნდა და გინდათ რომა იხტიბარი არ გაიტეხოთ, ყველაფერს თავის მიზეზებს უძებნით რალა! ღვთის რისხვა რო მოხდეს, თქვენ მაინც თქვენსას გაიძახით და ყველაფრისთვის ახალ-ახალი მოდნი სახელები მზათა გაქვთ: ესაო—ნაუჩნი ტეხნიკა არისო, ეს ტეხნიჩესკი ნაუკაო, ესეც—მედიცინსკი ატკრიტიაო და ათასი ამხაირი ლოზანა და თითილბაზობა. იარმუკაში რომ კაცი წაიქცეს და ცხვირი გაუტყდეს, თქვენ ამას ბუნების მოვლენას უძახით.

ახარ, ჩვენც რომ დავთრები დაგვიბნიეთ. და! რასაც გვეტყვით, ჩვენც გიჯერებთ, ყველაფერში „ბალიალას“ გებნებით და თქვენც ჰქვას ძალას ატანთ რალა—ლობე-ყორეს ედებით. ამ ბოლო დროს კოდელ ნინუასავით წინასწარმეტყველებაც რომ დაიწყეთ! რალაც გეოს ფიზიჩესკი უჩრეჟდენია მოგიწყვიათ და იქიდან ტიკსუსუნეაანთ სტეპკუას პოპოპებივით აფრენთ და აფრენთ ტყუილების იხვებსა!

სწორე გითხრა, მეც ამან გამიტეხა გული ამ ნასწავლობაზე და ნაუჩნი ატკრიტიებზე! ვა, საქმით გამოვცადე ქრისტიანო, ჩემი სობსტვენი თვალებით ვნახე, რომ ტეხნიჩესკი ნაუკა ფოქუზი და იშკილი ყოფილა! ტყუილად გულს გაგიხეთქენ, აგაფორიაქებენ, რასხოდს გაქნევინებენ და ბოლოს ნახამ, რომა ყველაფერი ისევ თავის კალოტკაში ზის, ყველაფერი თავის პარიადკაზე მიდის! წადი მერე და ესპორე ამ გეოს ფიზიჩესკ უჩრეჟდენიასა, თუ რათ მოგატყუა; გეტყვის თუ:—ასე რომ არ მომხდარიყო, სხვანაირად მოხდებოდაო. ვა, მოდი და ამას ელაპარაკე! მაგას რა კოდელი ნინუა უნდა, ეგ ხომ ცხონებულმა მეწვანილე წყალობამაც იცოდა: საღამოთ შაიხედამდა ცაზე და იტყოდა ხოლმე: ხვალ ან დარი იქნება, ან ავდარიო!—მეორე დღეს კი იძახდა თუ გამართლდა ჩემი ნათქომი პრედსკაზანიაო. მაგრამ აქაც თაბაუთი იყო და! წყალობას არავინ უჯერებდა და მაგ თქვენ აფიცერ-ვატორიას სიტყვა კი ბაჯაღლო გვეგონა: ნასწავლები არიან, ყველაფერი იციანო.

სხვას რომ თავი დავანებოთ, მე მეგონა, რომ ამ ფიზიჩესკ აფიცერ-ვატორიაში ვიღაც გეო ყოფილა და ის ხომ ჩვენი ჰამქრის კაცი იქნება, ყველაფერი დაეჯერება მეთქი. პან ჩუნის! ესეც ბოლოს გავიგე, რომ ის „გეო“-ც სულ სხვა რამე ყოფილა! მცოდნოდა, რას გავბრიყვდებოდი?!!

შარშან იყო და გამოაცხადეს: ჰარიქა, კუდიანი ვარსკვლავი მოდის, ბოლო უნდა მოიქნიოს და, თუ ქვეყანას დაარტყა,—გაანადგურებსო. მთელი თერთმეტი დღე ჩემი ცოლ-შვილით სირისტიან პადვალში გავატარე. პირქვე ვიწექით და სახარების ლოცვებს ვზეპირებდით. ბოლოს გვითხრეს, თუ აპასნოსტი გათავდა და ამოდითო! ამოვედი, პირჯვარი გადავისახე, ყველაფერი თავის რიგზე დამხვდა, მაგრამ როცა საქმეს დაუკვირდი, ბოლმა მახრჩობდა; აქ ხალხს უვაჭრია, ფული მოუგია, მე კი კრუხივით პადვალში ვიწექი და ვცდებოდი.

მაგრამ იმასთან ყველაფერი ფას, რაც მე ამ ზაფხულში დამემართა! იქნება არ იცით? მაშ, მოდი და პოდრობნათ მოგიყვებით:

ამას წინათ ორიოდე დღეს, როგორც იყო, გამაიდარა და კაი ლაზათიანი სიცხეებიც დაიჭირა. კვირა დღეა, მე და ჩოლახ გიგუა იარმუკაში ერთათ ვყავით და ავეტიქასთან გამოვიარეთ ჩიჟი-პიჟის საჭმელათა. ზაკუსკაზე ზარაფ სტეფანეს შვილი იოსება შემოგვესწრო და კაი ფსონი გაჩაღდა. შუა სმაში რო ვართ, ერთიც ვნახოთ ჩვენი კარაპეტას ყირმიზა ბიჭი თავმოგლეჯილი შემოვარდა და მებნება თუ: ძია ვახაკ, ტოტა ვარსენა—ჩემი ცოლი რალა, ცუდათ გახდა და ჩქარა მოეშველეო. გული გამისქდა და გავიქეცი. სახლში რო მივედ, ვხედამ ეს დედაკაცი გაშხლართული გდია ტახტზე და იძახის: ვაჰაკჯან, ჩქარა დაჩა დაიჭირე, აქედან თავი გავაცალოთ, თორემ ქალაქში დიდი პაჟარი უნდა გაჩნდესო! ვებნები:—დედაკაცო, სიზმარში ხომ არა ხარ, ჭკვაზე მოტრიალ-

„საათი“

ელიც რუსთველის პროსპექტზე „ბორჯომის კუთხის“ პირდაპირ საა-
ელად არ სტოვებს თავის საყვარელ უსაქმოგის ადგილს. რვა საათის სამუ-
ცავი, თუ გინდ მილიციის დახმარებით.

დი, რის დაჩა, რის პაჟარი, შენ ტვინის პაჟარი ხომ არ გაგჩენია მეთქი! მეორე ოთახიდან ჩემ ქალი ტირილით გამორბის, ხელში გაზეთს მაჩრის და მებნება:—აჰა, პაპაჯან, წაიკითხე, გეო ფიზიჩესკი აფიცერ-ვატორია აცხადებსო. ვა ვა, ვა! წავიკითხე, მაგრამ რას წავიკითხავ: ჰევროპიიდან ცხელი ციკლონები მოდიან და სიცხე ასი გრადუსი უნდა ქნანო, ცივი ამინდების დაჭერას ჯერ არ უნდა მოველოდეთო. ერთის სიტყვით, ქვეყანას ცეცხლს წარღვნას ჰპირდებიან რაღა! გაზეთი გავაგდე ხელიდან და დავიწყე კამანდრობა:—აბა, ჩქარა ვეშები ჩაალაგეთ და წყნეთში წავიდეთ მეთქი.

იმავე საღამოს ცაცია გეევლოს ღროგით წყნეთში ავედით, ერთ ცინგლიან დაჩაში ოცდა ორი თუმანი მივეცი და დავბარგდით. შაგრამ, ვაი ამ დაბარგებას: თან სულ ლეტნი ჩასაცმელები და საბნები წავიღეთ. ჩემმა ცოლმა და ქალმაც სულ პიონერცკი კოსტუმები ჩაიცვეს, სულერთია, სიცხეები ჰქნება და დედიმობილა დაგვჭირდება სიარულიო.

ვა, ერთი ვნახოთ, უცბათ წყალკურთხევის სიცივე არ დაიჭირა! იმ ღამეს ისე აცივდა, ისე აცივდა, რომა ეს ვარსენა პირდაპირ მაროუნის პოროციას დაემგვანა და მეძახის: ვაჰაკჯან, აქეთ მოიწი, გამათბეო; ვებნები,—დედაკაცო, გაგათბო რომელია, ჯიგარში ყინულის ნაკრები მიწყვია, კბილი-კბილს მაცემნებს—სითბო სად მაქვაია მეთქი.

ავდექით, მაყალი გავაჩაღეთ და იმ ღამეს. როგორც იყო გამოვიშუშეთ, მეორე დღეს კი ფოშტის ცხენცხენივით ჩამოვქანდი ზიმნი პალტოებისა და ფეჩის წასანძვით ჩამოვქანდი ზიმნი პალტოებისა და ფეჩის წასაღებად, ერთი ურემი შეშაც ვიყიდე და ეხლა ფეჩი გვინთია, რომ სიცივით არ გავიფჩნოთ! აი, ასეთი ცხელი გრადუსები მოვიდა იმ ბემურაზ ჰევროპიიდან, რაღა!

არ გასულა დიდი ხანი, რომ იძახიან, ამა და ამ აღგილას ცოდან თექვსმეტსაჟენიანი ქვები ჩამოვარდაო! ვა, ვგიჟდები კაცი, რაღა, ადამიანო, ცაში ქვებს რა უნდა, იქ რომელი ნარიყალია, რომ ქვებმ ცვიოდეს მეთქი! თუო—ეს ვარსკვლავების ნატეხიაო!

ვა, რა მაზალოა და! არა, თექვსმეტსაჟენიანი ქვა რომ ვარსკვლავის ნატეხი ყოს, მაშინ ციციანოვსკი პადიომი ცისკარი იქნებოდა რაღა, და ზედ ფეხისადგილებს ალარ ააშენებდნენ!

მაგრამ, რას გავბრიყვდებმ, რომ დავიჯერო, ალბათ, ესეც ტეხნიჩესკი ნაუკაა, საქმე შემოლევიათ და რამე ახალ ფათერაკს მიმზადებენ! არა, ძმაო, ისიც ჰარამია ჩემთვის, რომ ამ ყიამათმ დაჩაზე გამაქცუნეს და ამდენი რასხოდები მიყვეს!

ახარ, გებნები, ქვეყანა გადაირია და ალარავის ერაფერი არ დაეჯერება.

ამას იქით, რასაც გავიგონებ, სულ ნააბაროტათ მოვიქცევი, რომ კიდევ ამისთანა ნეუდაჩნი დაჩნიკობა არ დამემართოს!

ფარსადან.

გაფრთხილება

ქვრივი კირილე

ერთი კვირის ავადმყოფობის შემდეგ, მართა—კირილეს ცოლი გარდაიცვალა.

— რა ვქნა! მაღლობა ღმერთს, არაფერი არ მიმიკლია, მარა მაინც ძოკვდა... სიიდან არ მოვიყვანე შემლოცველი, მარა საშველი მაინც არ დაადგა,—ამბობდა კირილე შეზობლებში, რომლებიც მიცვალებულის დასატირებლად და დაქვრივებულ კირილეს ნუგეშის-საცემად მოდიოდენ.

— ა?! არ გრცხვენია მართა? შენ რომ სიკვდილი არ იცოდი!? რა ვქნა? რა მეშველება აწი? მე შენ ხომ ვერ გიღალატებ და სხვა ცოლს ხომ არ შევირთავ? მარა უქალოდაც რომ ვერ გავძლებ?? სად უნდა ვეძებო ქვრივი ქალი? ამ სოფელში არ არის და სხვა სოფელში რაფერ უნდა ვირბინო?! ვერ ჰქენი, ვერ ჰქენი კაი საქმე! თუ თავი არ გეცოდებოდა, მე მაინც შეგცოდებოდი?!—მოსთქვამდა მიცვალებულთან არქიმანდიტრის ჯოხსავით დაყუდებული კირილე.

ხალხი განაბებული აცილებდა მიცვალებულს. როცა ხიდზე გაიტანეს ცხედარი, კირილე ატირდა.

— გახსოვს, მართა, ერთხელ დამთვრალი რომ ვიყავი და ამ წყალში გადავვარდით ორივე?ჰერიჰა! რა დრო იყო უწინ... როცა დანიშნული მყავდი, ხშირად გესტუმრებოდი და თქვენს ეზოში ჩაჩმოსვლისთანავე დავიწყებდი:

„მრავალ ჟამიერ... მრა

ვის რა იზიდავს ქუჩაში

[illegible] თვალებს
[illegible]აირ-ნაირი ქუდი.
უნდა უყიდოს ქმარმა...
(მის ცოლს გრძელი აქვს ქუდი).

2. იტაცებს თვალებს კვარტი
და შიგ წითელი ღვინო...
უნდა გაჰდაკრა ბლომად
დათვრე და იღიღინო.

3. ყიდის [illegible]
და ახდენს აურ-ზაურს.
კუჭში გაგხეთქავს, თუ კი
გადიხდი შინ ორ შაურს.

4. არავინ არ ყიდულობს...
და აზრი მოსდის თავში:
ბავშს შეახარბოს... შემდეგ
დედას ყიდვას სთხოვს ბავში.

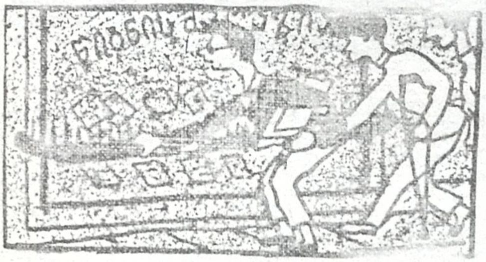

5. ეს კი უცქერის წიგნებს
კუჭ-ჯიბე დანაჩუტი.
ნეტა რად, უნდა წიგნი,
[illegible] თავი აქვს დუტი.

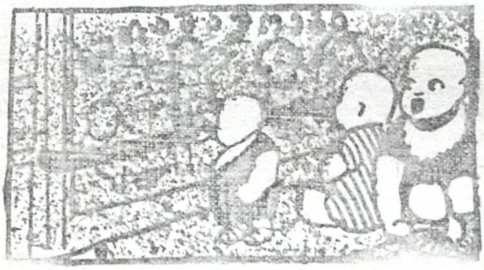

6. ო, ეს ქალაქი რას ჰგავს.
ვის არ დაუდგამს მახეს!?
ბავშვებმა ვიტრინებში
ბავშთა ბავშები ნახეს.

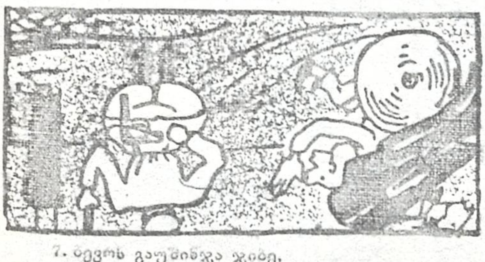

7. ბევრს გაუშინჯა ჯიბე,
მაგრამ ვერ ჰპოვა ფული,
და ეტლით მიბრძანდება
„საქმეზე“ მხიარული.

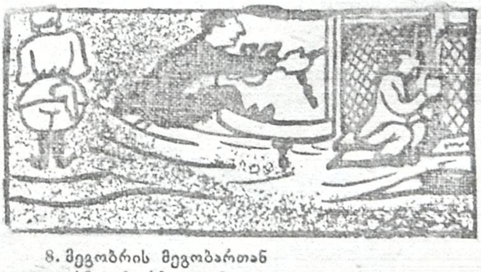

8. მეგობრის მეგობართან
ისმის ჩურჩული ნელი:
—ფრთხილად... არ მოსწყდეს ჯაჭვი;
მაგრად ჩაავლე ხელი.

ზუგდიდ-ქუთაისის დილიჟანი

ლ ა შ ე ს-ა ბ ა ნ ო

გულული სცენა

მაკრინე და მატრონე

მატრონავ, ცავ,—არ გიკვირს რაფერი ფუნთრუშა ვიყავი ციცაობას და რაფერ ჩამოვხმი ახლა?! რაცხა, ცავ, კიმჯიმაში რომ დამკრავს, სულ კუდის რიკამდე ჩამლი-ქინდება. დამიწყებს ძვლები ტეხას, ძარღვები ცახცახს, ტანი ბლანკალს და თავი მტროვას...

ღმერთმა და იესო ქრისტე მაცხოვარმა ჟუჟუბლანკა-ლოს და დუუმტვრიოს ყველა მაშენიკებს და ბალშენი-კებს თავი და ტანი... იგინის ბრალი არის ჩემი ასე ჩამო-ხმობა: მუდამ ვაინები, გამოსლები, დაჭერები, დახვრეტე-ბი და რამდენი ვაი და უბედურება მაგინის თავზე... ქმარი გამიქციეს,—შენ ნიკოლოზის ნაჩალნიკის პოპო-მნიკი იყავიო. ერთი კაკალაი ბიჭი მყავდა, იგიც წამართ-ვეს—შენ მავნე პირი ხარო. ღმერთი არ გამიწყრეს, ჩემო მატრონია, იმ ჩემ შვილს მავნე პირი კი არა,—დეილაპა-რაკებდა თუ არა, სულ შაქარი მუასხამდა პირიდან.

— მაკრინე, შენ ხომ გამოცდილი ქალი ხარ, არ იცი რაა მაი?

— ციებ-ცხელებაა, ქალო, ციებ-ცხელება.

— უშველე, ქალო, თავს და ახლავე გეიქეცი ლაშეს აბანოში; იგია, ქალო, მაგის წამალი... ჩახტები შით თვა-რა, იმინუჩი მორჩები, ჩემო მაკრინე... ნუგეშინია ახლან-დელმა დროხტურებმა აფერი იცოდეს... თავი რომ აგტკივდეს, იოდს წაგისობს და გეტყვის:—მოგარჩენსო.

— ლაშეს აბანო თუ მიშველის, ამინუჩი გევიქცევი, ჩავარდები შით და არც ამუალ, სანამ არ მოვრჩები.

აბანოსთან

— ჩემი ბატონი! რავა შემიშობთ შით?..

— ორ შაურათ?..

— ერთი ბილეთი მომიფხრიწე, თუ შეიძლება, ბარი-შნა... (ბილეთის გამყიდველი ყურადღებას არ აქცევს) შენ ვინცხა ხარ, რომ წამოსკიპარჭებულხარ სკამზე,—ბი-ლეთი მომე აქეთ... ღმერთო მოსპე ახლანდელი გოგოები. მაგინიზა აღარც სირცხვილია, აღარც ნამუსი, აღარც ზრდილობა და აღარც პატიოსნება.

აბანოში

— უი-მე... უი-მე... რაფერი ყინტარო ყოფილა? ეშმაკმა შეაჩვენოს მაგინის თავი და ტანი; დასწყევლა იესო ქრისტემ, აი წყალი თუ კი გიეთფენ აქანაი... რა მეშველება ახლა?! რაფერ უნდა გუუძლო ამფერ ყინტა-რო წყალს, აა?—არ გუუძლებ და, დეილუპა მომიათ ნა-შუარი ორი შაური; გუუძლო უნდა რაფერიც არ უნდა იყოს, მარა თუ არ მიშველა, ორ შაურს მაინც არ დავლუ-პავ: ხელათ ოპრუენი სუჩი შევიტან საჩივარს,—აბანო-ში ქალებს ტყავს აძრობენ-მეთქი...

შემდეგ

ქიარ გუუძელი რავაც იყო?! კიდეც გადავიტანე და კიდეც მომიხთა!

თურმე რამდენს მეტს შეგიშვებენ ლაშეს აბანოში, მეტი მოსახთენი ყოფილა.

ა—ლი.

ბიკიტანი და ბოთლები (ტფილისის საყუდიდან მომავალ მუშას, რომელსაც ჯამაგირი მიუღია): ნიკა, გეყოფა შრომა,—ეხლა კარგია ჯდომა; ბიდი, გადაჭკარ ღვინო, არავინ ეტყვის შენს ცოლსა.

საყუდის მუშა (რომელსაც ჯამაგირი მიუღია. მთვრალი ჩახვევია ბოთლს და ღიღინებს). შენ ხარ ჩემი ცოლშვილი; მირჩევნიხარ ყველასა...

ამავე საყუდის მუშა (რომელსაც ჯამაგირი მიუღია, მისულა სახლში და შვილს ეალერსება). მეორე ჯამაგირზე კიდევ გიყიდი კაბას და პერანგს... (ძველი მუშა.)

ქვემო-აკეთი

(გ უ რ ი ა)

ტარტაროზ! რატომ არც ერთხელ
არ მოიხედე აქეთა,—
ნეტავი რისთვის შემოგვწყერ
შენს ერთგულ მოქალაქეთა?—

ჩვენ მაინც მოგწერთ ზოგ კეთილს,
და ზოგთა სიმაკთა:
ჩვენი სოფელი, შენც იცი
რომ ითქმის ქვედა-აკეთად,—

ზოგან თუ ოორო-ჩოლრია,
ზოგან შენ ვდები ვაკეთა,—
ილხინოს შენს ჯოჯოხეთში,
ვინც მისი აქმე აკეთა!

კოოპერატივს ვნატრობდით,
ბარჩებსა ვგავდით ყმაბადა,—
ვათ ჩალის ფასად მიჰქონდათ,
თუ რამ სიკეთე გვებადა—

ნაგომრის ეპოს მიემართეთ,
და მანც მოგვიღო ძმებადა:
ვაგვიხსნა გახყოფილება—
მოზიდა საქონელია:

პუდრი, პომადა, დუხები,
შოკოლადები, ჭრელია,
ფერადი ადეკალონი,
(ყველა სად გვემახსოვრება),

ურომლისოდაც სოფლელებს
არ შეგვიძლია ცხოვრება?
მაგრამ ისეთი „წვრილმანი“,
როგორც ნავთი და მარილი,

ჩაი, შაქარი, საპონი—
არ არის აქ მოტანილი!—
და ან კი რა საჭიროა?—
მას ჩარჩებთანაც ვპოულობთ

და იმათ დახლში ვალაგებთ,
რასაც ოფლითა ვმოულობთ!..
ამგვარად ეპო აკეთის—
მორთული, მონაქარგია,

თავისთვის კარგათ თუ არის,
გლეხებს არაფერი არგია.
და კვლავ ჩარჩების ხელში ვართ
გვძვრება ორმაგად ტყავია,—

ტარტაროზ, მოგვინახულე—
ნუ მოგიკვდება თავია;
და გამგეობას ეპოსას
გამოუწკიპე ყურუბი,

ჩვენც მაგიერში ფიცსა ვდებთ
ერთგულად გემსახურებით!

ტარხუნა.

„ყაირათ-ეკონომია“

თელეთის მზემა, ვიცოდე ვინ მოიგონა ეს „რეჟიმ ეკონომია“—რიგიან-პირიანათ ავადრასტებდი.

მაგრამა, ცოტა არ იყვეს ჩემი ბრალიც არის, მე ყურუმსალი. ჩავუდექი კრიჭაში ამ სავეცკი ვლასტს და მინდოდა მითომ სამაგიერო გადამეხადა.

ეს რაღაცა ყაირათ-ეკონომია რომ მოიგონეს, მეც მინდოდა მიმებაძნა მთავრობისათვის და მეც მექნა ყაირათ-ეკონომია... ანდა რატომაც არ უნდა მიმებაძნა!? ვერა ხედავ რა რისკიანათ ჰკიდებენ ხელს ყველაფერს? მახლას! ჭკუით გვაჯობეს...

შევისწავლე „ყაირათ-ეკონომიას“ პრაგრამა; მაშინათვე შაგირდი დავითხოვე; საიუზ-მაიუზს ყური აღარ ვუგდე. ვიფიქრე: თუ რამეს მეტყვიან, ვეტყვი: ყაირათ-ეკონომიაა-მეთქი. რას მიზამენ!? ვინც დარჩა, იმათაც ჯამაგირის საკრაშენია ვუყავი... ისე რომა, საქმე ყაიდაში ჩავაყენე.

ბოლოს თავში კარგი აზრი მამივიდა: ვიფიქრე,—რა საჭიროა, რომა ტანზე მაცვია: შარვალი, ნიფხავი, პერანგი, ახალუხი, ხალათი, ვერცხლის ქამარი, გალიბანდის ქუდი, ჩექმები და სხვა... ვიფიქრე: ვიყიდი ერთ ანაფორას და მარტო იმით ვივლი; მთელ ტანს დაჰფარავს-მეთქი... თუ კი ამ ტერტერების ამოდენა ცოდვებს მალავს ეს ანაფორა,— ჩემი ტანი რაღა გახდა, რომა არ დაფაროს მეთქი??

ვიცოდი ჩვენი ტერტერა ძალიან გაჭირვებული იყო და ანაფორას ჰყიდდა. 18 მანეთად ტერტერასაგან შევისყიდე ანაფორა, გავიძრე ტანზე ყველაფერი და ჩავიცვი ანაფორა. რომ შემოგეხედნა, ნაკურთხი ტერტერა გეგონებოდა ჩემამზემ. თმის გაკრეჭა, წვერის მოპარსვასაც მივანებე თავი; ესეც ყაირათია ჰამაც... პერევაროტი რომ მოხდეს, ტერტერა ვარ, ლაპარაკი არ უნდა...

ქუჩაში მოვსეირნობ, ქარი ისე მიბერავს, გეგონებათ პერვი სორტი დაჩაში ვარო. მაგრამ ერთი ისე დამიბერა, რომა ანაფორა ბაირაღივით აფრიალდა და ყველაფერი გამომიჩნდა. თურმე ნუ იტყვი,—უკან ბიჭ-ბუჭები ამდევნებიან და მორთეს ამ დროს შტვენა და ყვირილი. მე მაშინათვე ხელები მივიფარე წინ და უკან და მოუსვი სკაჩკის ცხენივით. ერთი ათი ქუჩა რომ არ შემოურბინე, ძალიან დავიღალე, დავდექი და უკან მოვიხედე. მაგრამ რას ნახავ: ბიჭ-ბუჭების გარდა ერთი ათი ტერტერაც მორბიან დაკალთებულნი ფოშტის ჯაგლაგი ცხენებივით. თურმე ნუ იტყვით: იმათ ჰგონებიათ, რომა ტერტერებს იჭერენო და ყველა დაფაცურდა... იმათი ოჯახი ამოვარდა; ესენი რომ არ გამომყოლოდენ უკან, მაშინ შეიძლებოდა სადმე დავმალულიყავ,—მაგრამ ეხლა სად გინდა დაიმალო, როდესაც უკან მომდევენ?! როგორც იყო, ჩემს სახლსაც მივატანე და ტყვიასავით შევვარდი ოთახში. ტერტერებიც უკან მომყვენ. კომსომოლები თავზე წამოგვადგენ და გვიბძანეს—წამოდითო... მე ბევრი ვიფიცე არაფერი დამიშავებია-მეთქი, მაგრამა რას დააჯერებ:—თუ დამნაშავე არა ხართ და გუნებაში არაფერი გაქვთო, რათ გამორბოდითო?.. აი ასეთი აბვინენია წარმოგვიდგინეს... მახლას! მე რომ გავრბოდი, სირცხვილისა მცხელოდა... მაგრამ ამ პირ-ძაღლ ტერტერებს რა მოარბენინებდათ, ეხლაც ვერ გამიგია! ეს იყო ჩემი „ყაირათ-ეკონომია“?! მახლას! ეხლა ისე დავშინდი ყაირათ-ეკონომიას ხსენებაზე, რომა ლამის ტანში ელექტრონის ტოკმა დამარტყას ხოლმე, სიყმის მზემ. **მ. მეჯვრისხეველი.**

„სტუდენტი“ შვილი

დედის ჭირიმე, სკაჟი მნე, რათა ხარ მოწყენილიო?
ტო ესტ, არ მესმის მე შენგან რაღაცა ლასკი ტკბილიო.
უსწავლელობა დლია მნე გეჯავრებოდა ჭირივით;
დღეს შვილი გყევარ ნასწავლი, ზნაუ პორუსკი ჩირივით.

დიპლომი კარგი პოლუჩილ... კურსი ესტ დამთავრებული!
შენ კი სკუჩნაობ... არ ვიცი რად არ ხარ გახარებული.
დედა, ნუ სტირი... ნაიდუ სადმე მე სლუჟბას კარგსაო...
ქალოვენა ბუდუ პალუჩატ, მით გაგიქარვებ დარდსაო.

ბალოს კოლაუ.

ცნობათა მიღება

უტუს. (ნაგომარი) ერთს ალაგას სწერთ:

და ვიცი რომ დრამ-წრე
სცენაზე მიმიწვევს.

ქვემოდ, რამოდენიმე სტრიქონის შემდეგ კი, სწერთ:

არც კლუბი ჰგავს კლუბსა,
არ არსებობს დრამ-წრე.

რაშია საქმე? თქვენ დაგიჯეროთ, თუ თქვენს წეჩილს? რომელი სტყუით თქვენს შორის? თუ მართლაც არ არსებობს დრამ-წრე, მით უკეთესი,

რადგან კლუბის ეზო—
ნეხვების მთა-გორა...
სტუდენტობა ჭარხალივით
რამ დააგორა!

სად? ნეხვების მთა-გორაზე თუ?! მაშ თავისი ადგილი მოუნახავთ!

შალგაფს. (ხალიფოური) „კაპიკიან“ (ეხლანდელ შაურიან) ქაღალდზე მარტო ეს დაგიწერიათ:

სიზმრის ახსნა

1. ჭია ნახო სიზმარში—მეორე დღეს ჭიათურის წითელ სასადილოში № 2 კერძში ნახავ ჭიას, რომელსაც ლაქიები ვერმიშელს უწოდებენ.

2. მამალი ნახო—ერიდე სოფელ ხალიფოურში წარმოდგენაზე წასვლას, თორემ მამლის ყივილამდი არ დაიწყება წარმოდგენა.

ჰო-და არც ფოსტაში გიპასუხებდით ასეთ პატარა წერილზე, მაგრამ „კაპიკიან“ ქაღალდს ვეცით პატივი და გიპასუხეთ.

პიკადორს. (ბორჯომი) ხელახლა გამოგვიგზავნეთ მასალა, რომელიც გამოგზავნილი გქონდათ.

ტინტრას. (ჭიათურა) კარგი აღმასკომი ყოფილა, თუ: ზოგიერთ ალაგას ჩამტვრეულ ხიდის შესაკეთებლად ფულს არ იღებს და მიზეზად ასახელებს მომჭირნეობის რეჟიმს...

არა აქვთ კლუბის შენობა... მიდიოდა სურათი: „ვინ არის დამნაშავე?...“ როცა ერთი მოქმედების დასრულების შემდეგ გაწვიმდა, სურათის სხვა მოქმედების ჩვენება გადაიდო დარის გამოსვლამდი...

ჰო-და სხვა რაღა გინდათ, თუ კი

ყველა ამებმა დამარწმუნა, რომ ყველაფერში დამნაშავე არის აღმასკომი...

ჩვენც გეთანხმებით.

„შენს“. (ბომი) თქვენ გვთხოვთ, რომ აუცილებლად მოვათავსოთ თქვენი წერილი, რადგან:

ხალხში ასეთი ხმად ადის: თითქოს აღმასკომის თავმჯდომარეს დავალებული ჰქონდეს მღვდლის მოვალეობის და მაგიერობის გაწევა. მღვდლის კაბა არ აცვია ჯერჯერობით თემაღმასკომის თავმჯდომარეს, თორემ ისევ ყოველმხრივ მღვდელია-ო,—ასე ამბობენ სოფლელები.

არის შემთხვევა (და ძალიან ხშირი), როცა ხალხის აზრი მართალია... და არც საკვირველია, თუ ასეთი ამბავი მანდაც იყოს... ხომ იცით: პირი მას ეწვის, ვისაც პილპილი უჭამია.

იოსე ალექსის-ძე ბოხუას. (ს. გუგუნაყათი, მარნის თემი) გასჭრა მარნის თემის აღმასრულებელი კომიტეტის (სენაკის მაზრა) მომართვამ რომელსაც აზის ბეჭედი და თავმჯდომარე-მდივნის ხელის მოწერა. აიღეთ ამავე აღმასკომიდან მეტრიკული ამონაწერი და საჩქაროდ შეგვატყობინეთ, თუ რამდენი წლის ხართ ეხლა, რომ სიყვარულს ასე გაუგიჟებიხართ. აღმასკომის თავმჯდომარე, რომელსაც, როგორც სჩანს არ სცოდნია სახაზინო ბეჭედის და „შტემპის“ მოხმარა და დანიშნულება, არ დაიხარებს და სადაც არ უნდა იყოს და ვინაც არა, ყველგან და ყველას დაუსვამს აღმასკომის ბეჭედს.

ხოლო, ვინაიდან შესაძლებელია თქვენი სატრფო (ალბად აღმასკომია შუამავალი) გულის ძგერით ელოდებოდეს თქვენს შემოქმედებას, ამიტომ ჯერჯერობით ვათავსებთ თქვენი პოემის ნაწილს.

ვიცი, ვიცი, აღთქმა ვიცი...
ხელს შეგისობ... მიყვარს ხიცი...
სადაც წახვალ არ მოგშორდები,*)
ვითომ ვიყო ულაყ კვიცი.
ღალატობა არ ვიფიქროთ,
დავიკავოთ სიტყვა მტკიცე,
როცა მოკვდე გენაცვალე,
ორივ ხელი თავში ტკვლიცე.
მე თუ მოკვდე ვარდოფინე,
გულზე ვარდი დამაფინე.
საფლავზე რომ დამასვენო,
ერთი კიდევ დამალრინე...

ფშუჭის. ჩვენ რა ზომები უნდა მივიღოთ, როცა თვითონ სოფელს მიუღია საჭირო ზომები:

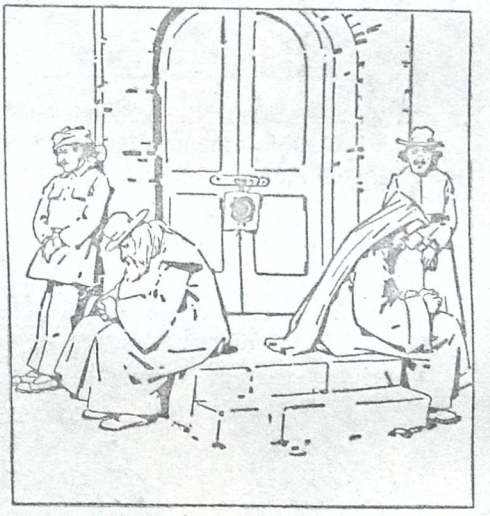

დაკეტა ეკლესია. ეხლა მოდიან მღვდელი და ბერი თავიანთი დიაკვნებით და მოსთქვამენ. ვერც ამ მწუხარებამ ჩამოაგდო მათ შორის ზავი.

ხუსიენ გაფრინდაძეს. თქვენც რომ ისეთი „საგალ საქმე“ შეგემოხვეოდეს, მაშინ ისწავლით ჭკუას, რომ ასეთ წერილებს „ტარტაროზი“ არ ბეჭდავს.

გმირ-ოღლის. (დიდი-ვანი, გურია, სურები) ლექსი უფფრო სუსტია, ვიდრე მისი განმარტებითი წერილი; ამიტომაც ვათავსებთ უკანასკნელს.

სკოლის გამგე იმავე დროს არის „ეპო“-ს გამგეც და სხვა საქმეებიც ბევრი აქვს. ამიტომაც არ არის საქმე მოგვარებული. ფოსტის გამგესაც ასე ემართება. ფოსტაში ვერ ნახავთ... პარკს ყიდულობს... სერბინეს სამიკიტნოში დანით დასჭრა ესე რამიშვილი, რომელიც ეხლაც საავადმყოფოში წევს... გლეხკომი გაკოტრდა... ყველა ეს სამართლეს შეეფერება... გთხოვთ დაგვიბეჭდოთ...

აჰა, დავბეჭდეთ, მაგრამ იმედი არა გვაქვს, რომ მიზანს მიაღწევს.

---

*) დაცულია ავტორის ყალბ-წერა.

გაზ. „მუშა"-ზე

უკვე დაიწყო აგვისტოსათვის ხელისმოწერა

აგვისტო 190 წელი

კვირა	ორშ.	სამშ.	ოთხშ	ხუთშ	პარ.	შაბ.
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

როგორც ამ კალენდარიდან სჩანს, მომავალ თვეში—აგვისტოში არის ხუთი კვირა. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ ჩვენი გაზეთის ხელისმომწერი ერთ თვეში მიიღებს

„ტარტაროზი"-ს ხუთ ნომერს,

რაც ღირს **ათი შაური.** ასე, რომ აგვისტო-ში გაზეთის საფასურად რჩება **ერთი აბაზი.** მაშასადამე: ყველამ გამოიწერეთ აგვისტოში

გაზ. **„მუშა"**

„ტარტაროზი"-თ

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრ. კომიტ. სტამბა, კამოს ქ. 68.